

ВОЛОШИНА Яна Леонідівна,
*доцент кафедри правознавства Вищого
навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», кандидат юридичних наук*

ПРОФЕСІЯ ЮРИСКОНСУЛЬТА В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі суттєво зросла роль правового регулювання суспільних відносин у всіх сферах життя, у зв'язку з чим юридична освіта і юриспруденція стали ще більш популярними, що зумовило розширення переліку правничих професій. Серед усіх юридичних професій юрисконсульт займає одне з найважливіших місць. Він є правознавцем, професіоналом своєї справи, який забезпечує дотримання законодавства як підприємством, організацією або установою, у якій він працює, так і зовнішніми учасниками правовідносин по відношенню до цього підприємства (організації, установи).

Отримання вищої юридичної освіти відкриває можливості доступу до низки юридичних професій. Запорукою професійної компетентності юриста є якісна вища освіта, яка відповідає потребам сучасного суспільства, відображається у досягненні мети освіти, якості процесу формування та результату освіти. Вимогою сучасного світу є реформування вищої юридичної освіти з метою вдосконалення її організації, змісту та якості, орієнтуючись на міжнародні стандарти підготовки правників.

Юридичну освіту розглядають як частину системи спеціалізованої освіти, яка забезпечує підготовку правознавців (юристів) для роботи в органах державної влади, судах, адвокатурі, нотаріаті, правоохоронних органах, народному господарстві. До структури юридичної освіти входять: вища юридична освіта, післядипломна юридична освіта, аспірантура, докторантура, професійна юридична самоосвіта [1, с. 48].

Відповідно до проекту Концепції реформування юридичної освіти, запропонованого Міністерством освіти і науки України для громадського обговорення, юридична освіта має бути спрямована на формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей у здобувачів юридичної освіти, необхідних для здійснення професійної діяльності, розуміння своєї професії та усвідомлення її соціального призначення [4], що забезпечує реалізацію компетентнісного підходу в професійній підготовці фахівців-правників.

Юрисконсульт – це унікальний фахівець, який наділений великим спектром посадових функцій, а саме: здійснює методичне керівництво правовою роботою на підприємстві (в установі або організації) і надає правову допомогу його структурним підрозділам; проводить аналіз і узагальнення результатів претензійно-позовної роботи; виступає в судових інстанціях у ролі експерта і захисника своєї організації, водночас; здійснює контроль за підготовкою матеріалів, необхідних для формування правової позиції та ґрунтовного дослідження ситуації; повністю супроводжує процес укладання договорів – від складання тексту угоди до підписання та узгодження розбіжностей між сторонами після цього; надає правові висновки з питань, що

стосуються діяльності підприємства, установи або організації; готує разом з іншими структурними підрозділами пропозиції про зміну чи скасування локальних актів організаційно-розпорядчого характеру; проводить роботу з правової пропаганди з метою формування у працівників високого рівня правосвідомості та правової культури; надає юридичні консультації працівникам і адміністрації підприємства (установи, організації) з робочих питань; бере участь у зміцненні трудової дисципліни та забезпеченні зберігання власності підприємства, установи або організації, у якій він працює [2].

Юрисконсульт приймає участь у судових засіданнях як представник підприємства (установи або організації) і від його кваліфікації та рівня професійної підготовки залежить позитивне вирішення юридичної справи, що може проявитися у збільшенні прибутку або мінімізації витрат. На юрисконсульта покладена дуже велика відповідальність за подальший перебіг спору, за кожне рішення та дію, тому його особистість має відповідати високим етичним і професійним стандартам.

28 вересня 2017 року внесено до Верховної Ради проект закону «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії», яким передбачена низка заходів, які мають вирішити існуючі перед правничою освітою та професією в Україні проблеми. Одним із кроків до розвитку університетської правничої освіти в Україні визначається збільшення ролі практичної підготовки під час здобуття юридичної освіти, запровадження «практикоцентризму». Йдеться про те, що юрист повинен мати не тільки ґрунтовні теоретичні знання, а і вміння їх правильно застосовувати на практиці, вміння знаходити вихід із складної ситуації [3].

Щодо юрисконсульта варто зауважити, що прийняті ним рішення або запропоновані адміністрації підприємства (установи, організації) повинні бути виваженими та обґрунтованими, спираючись на відповідні положення законодавства, норми міжнародного права, судову практику. Юрисконсульт підприємства (установи, організації) повинен уміти аналізувати правову проблему будь-якої складності та знаходити усі можливі шляхи її вирішення, для чого важливо мати логічне мислення та розвинуті аналітичні навички, які формуються саме під час правової практики.

Аналізуючи визначені проектом закону «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії» зміни в системі юридичної освіти, можна зробити висновок, що у проекті не приділяється увага професії юрисконсульта, яка в умовах сьогодення є дуже актуальною й поширеною. Положення цього законопроекту демонструють суттєві відмінності між різними видами правничої діяльності, що у подальшому може дискримінувати представників деяких юридичних професій, у тому числі юрисконсульта. З огляду на зміст професійної діяльності юрисконсульта підприємства, установи або організації, широкий перелік його функціональних обов'язків і високий ступінь відповідальності, цілком доцільно стверджувати про необхідність визначення вимог і порядку доступу до цієї професії на нормативному рівні та включення юрисконсульта до переліку правничих професій.

Список використаних джерел

1. Іванцова А. В. Юридична освіта в Україні та передумови доступу до юридичної освіти у країнах світу. *Scientific and pedagogik internship*. June 11-15, 2018. Р. 48-51 : [сайт]. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15232/1/Ivancova_48-51.pdf.
2. Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації : постан. Кабінету Міністрів України від 26 лист. 2008 р. № 1040. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1040-2008-%D0%BF>.
3. Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії : проект Закону № 7147 від 28 верес. 2017 р. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613.
4. Проект Концепції реформування юридичної освіти : [сайт]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorenyanapracovanij-spilno-z-ministerstvom-yusticiyi-ukrayini-proekt-koncepciyireformuvannya-yuridichnoyi-osviti>.